

sygn. akt III AUa 291/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca – sędzia: Urszula Iwanowska (spr.)

Sędziowie: Beata Górńska

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2021 r., w S. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe

na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 maja 2021 r., sygn. akt VI U 605/21

oddala apelację.

Beata Górńska Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

III A Ua 291/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił A. S. prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego wskazując, że z zapisów w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, iż na 30 września 2020 r. ubezpieczona prowadziła przeważającą działalność oznaczoną kodem PKD 71.11.E (działalność w zakresie architektury), a zmiany przeważającego PKD na kod 56.21.Z (przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych - catering) dokonała w dniu 9 grudnia 2020 r. W związku z powyższym, w ocenie ZUS, ubezpieczonej, nie przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

W odwołaniu od powyższej decyzji A. S. wskazała, że jest przedsiębiorcą z branży gastronomicznej, zajmuje się wypiekami i dostarczaniem ciast do kawiarni i restauracji, przygotowaniem cateringu na szkolenia i przyjęcia okolicznościowe, organizowaniem warsztatów kulinarnych. Dalej odwołująca podniosła, że firmę założyła w 2007 r. i wówczas jedyną wykonywaną działalnością była działalność w zakresie architektury określana kodem PKD 71.11.Z, natomiast w 2012 r., przygotowując się do zmiany profilu działalności z architektonicznej na gastronomiczną, dokonała zmian we wpisie w CEIDG, które polegały na dodaniu kodów PKD 56.29.Z, 56.10.A, 56.10.B, 56.30.Z, 56.21.Z. Ubezpieczona podkreśliła, że od wielu lat jedyny przychód osiąga z branży gastronomicznej określonej kodem PKD 56.21.Z, a brak aktualizacji tego pozbawia ją możliwości skorzystania z pomocy w ramach „Tarczy antykryzysowej”. Ponadto ubezpieczona podniosła, że pandemia koronawirusa pozbawiła ją m.in.: możliwości uczestniczenia przy projekcie (...) (...) w S., polegającym na współprowadzeniu kawiarni i dostarczaniu swoich produktów (ciast, tart wytrawnych, napojów) oraz prowadzeniu warsztatów kulinarnych, a także szkoleń z zakresu zdrowego stylu życia oraz zmiany nawyków żywieniowych [z uwagi na rządowe obostrzenia część kawiarniana nie

została otwarta (rozpoczęcie działalności było planowane na czerwiec 2020 r.), a warsztaty kulinarne i szkolenia zostały zawieszona]. Pandemia pozbawiła ją również możliwości dostarczania ciast do kawiarni i restauracji w takim zakresie, jak to było przed ogłoszeniem pandemii (wszystkie wcześniej umówione zlecenia zostały anulowane z chwilą wprowadzenia obostrzeń), możliwości przygotowywania cateringu na szkolenia oraz przygotowywania cateringu na przyjęcia okolicznościowe typu: wesela, komunie, chrzty, jubileusze. Jednocześnie odwołująca wskazała, iż sporadyczne, nieregularne zamówienia od klientów indywidualnych nie są w stanie pokryć kosztów związanych z prowadzeniem firmy, dlatego też całe oszczędności rodzinne przeznaczyła na ratowanie firmy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w zapłacie podtrzymując argumentację przytoczoną w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 27 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. S. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

A. S. z wykształcenia jest architektem.

Od dnia 1 marca 2007 r. ubezpieczona prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą początkowo pod firmą (...). Do 2012 r. przedmiotem wykonywanej przez ubezpieczoną działalności była wyłącznie działalność w zakresie architektury. W Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej jako przeważający rodzaj działalności ujawniony został wówczas kod PKD 71.11.Z – działalność w zakresie architektury obejmujący opracowywanie projektów architektonicznych oraz doradztwo w zakresie architektury związane z: projektowaniem budowlanym, projektowaniem urbanistycznym i architektonicznym kształtowaniem krajobrazu.

W 2012 r. ubezpieczona postanowiła zmienić profil działalności na usługi gastronomiczne. Rozpoznanie rynku w zakresie świadczenia usług cateringu słodkich i wytrawnych wypieków i przekąsek, zamawianych przez konkretnych klientów, utwierdziło ubezpieczoną w przekonaniu, iż będzie miała rynek zbytu na wypiekane przez siebie produkty. Przygotowując się do zmiany profilu działalności z architektonicznej na gastronomiczną, ubezpieczona dokonała w dniu 6 września 2012 r. zmian we wpisie w CEIDG, które polegały na dodaniu kodów działalności PKD 56.29.Z, 56.10.A, 56.10.B, 56.30.Z, 56.21.Z i pozostawieniu dotychczasowych.

W 2013 r., z datą wystawienia ostatniej faktury, ubezpieczona zaprzestała prowadzenia działalności architektonicznej. Ponieważ projekty przez nią przygotowane były nadal w fazie realizacji, ubezpieczona czekała z wystąpieniem z Izby Architektów do czasu ich zakończenia. Pod koniec 2015 r. ubezpieczona wystąpiła z Izby Architektów, z dniem otrzymania decyzji w tej sprawie nie mogła już podpisywać projektów, ustał wobec niej obowiązek opłacania składek członkowskich oraz obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej architektów.

Wobec zmiany przedmiotu działalności ubezpieczona zmieniła również nazwę firmy z (...) na (...) A. S. i takiego wpisu do CEIDG dokonała 30 czerwca 2015 r.

W sierpniu 2012 r. ubezpieczona rozpoczęła przygotowania do adaptacji lokalu handlowego znajdującego się w budynku przy ul. (...) w S. na lokal gastronomiczny. W lutym 2013 r. ubezpieczona otworzyła przy al. (...) w S. lokal gastronomiczny – kawiarnię (...), w którym można było zjeść lunch, a także zamówić catering. W kawiarni prowadzone były również warsztaty kulinarne. W dniu 7 lutego 2013 r. ubezpieczona zawarła umowę leasingu maszyny gastronomicznej (...) A. (...). W ramach prowadzonej działalności gospodarczej ubezpieczona realizowała również zamówienia na diety, propagowała zdrowe odżywianie, przygotowywała catering na szkolenia, przyjęcia itp., organizowała i prowadziła warsztaty kulinarne dla dorosłych i dzieci (m. in. warsztaty kulinarne dla dzieci w SP3 oraz współpraca z Poradnią Psychologiczną i Kafeterią Terapeutyczną „Jestem i ja”), prowadziła wykłady w ramach Szkoły (...) ((...)) oraz Studium (...) (CKE (...)). Kawiarnia (...) prowadzona była do 2016 r., kiedy to ubezpieczona musiała opuścić lokal przy al. (...) w S..

Na podstawie wpisu do CEIDG z dnia 30 czerwca 2016 r. dodatkowe miejsce wykonywania działalności „al. (...) w S.” zostało wykreślone, a w Ewidencji pozostało - jako jedyne miejsce wykonywania działalności gospodarczej – stałe miejsce wykonywania tej działalności, tj. S., ul. (...), tj. mieszkanie ubezpieczonej.

Decyzją z dnia 15 listopada 2013 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w S. zatwierdził (...) do prowadzenia działalności w zakresie przetwarzania żywności, wskazując iż podmiot prowadzący przedsiębiorstwo żywnościowe wykazał, że spełnia odpowiednie wymagania prawa żywnościowego.

W trakcie prowadzenia kawiarni (...) ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o wydanie koncesji na alkohol. Decyzją Prezydenta Miasta S. z dnia 20 października 2014 r. ubezpieczonej udzielono zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu - z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w punkcie gastronomicznym (...) zlokalizowanym przy al. (...) S..

Z chwilą, w której firma zaczęła się intensywnie rozwijać, ubezpieczona zaczęła zatrudniać pracowników: w 2014 r. pracowała u niej M. B., w 2015 r. A. B., w 2016 r. N. M.. Od 3 kwietnia 2017 r. do chwili obecnej ubezpieczona zatrudnia M. U., a od 6 września 2019 r. D. B. (na podstawie umowy zlecenia).

W 2016 r. ubezpieczona złożyła w (...) Fundacji i (...) wniosek dotyczące pozyskania środków na remont i przystosowanie nowych pomieszczeń na potrzeby działania firmy (pomieszczenia w jej domu), zakup potrzebnego sprzętu AGD oraz projekt strony internetowej. Po otrzymaniu pożyczki na adaptację pomieszczeń na potrzeby działania firmy gastronomicznej i przeprowadzeniu prac remontowych ubezpieczona przeniosła działalność do pracowni przy ul. (...) w S.. Po przeniesieniu działalności do tego lokalu w 2016 r., przedmiotem prowadzonej przez ubezpieczoną działalności było wyłącznie przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych – catering wypieków słodkich i wytrawnych dla konkretnego klienta oraz do restauracji i kawiarni. Ubezpieczona wykonuje wypieki m.in. dla J. S., prowadzącej od 9 maja 2018 r. kawiarnię(...) przy ul. (...) w S.. Ubezpieczona dostarcza tam wypieki od jesieni 2018 r. we wtorki i piątki i - w zależności od pogody i natężenia ruchu - dodatkowo w środy, czwartki i niedziele, wykonuje wypieki dla osób z dietą wegańską, bezglutenową i klasyczną. Z tytułu współpracy z tą kawiarnią ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie na podstawie wystawianych raz w miesiącu faktur (w okresie pandemii wynagrodzenie spadło do średnio około 5.000 zł miesięcznie).

W 2018 r. ubezpieczona ukończyła w Zakładzie (...) na (...) Uniwersytecie (...) dwuletnie studia podyplomowe „Żywność człowieka - promocja zdrowia”.

Od początku prowadzenia działalności gastronomicznej ubezpieczona wykupuje polisę OC wskazując kod PKD 47.24.Z (sprzedaż detaliczna pieczywa, ciast, wyrobów ciastkarskich i cukierniczych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach) oraz 56.21.Z (przygotowanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych - catering).

Od 2016 r. obsługę kadrowo-księgową ubezpieczonej prowadzi księgowa S. H.. Od 2016 r. ubezpieczona przedkładała do rozliczenia faktury i rachunki dotyczące wyłącznie usług gastronomicznych.

Pomimo, że od 2016 r. wyłącznym przedmiotem prowadzonej przez ubezpieczoną działalności były usługi gastronomiczne w postaci przygotowywania i dostarczania wypieków słodkich i wytrawnych dla odbiorców zewnętrznych (catering), a od 2013 r. ubezpieczona nie prowadziła żadnej działalności architektonicznej, w CEIDG jako kod PKD przeważającej działalności gospodarczej pozostawał kod wpisany przez ubezpieczoną przy rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej w 2007 r., tj. kod 71.11.Z (działalność w zakresie architektury). Ubezpieczona nie zmieniła kolejności kodów w CEIDG, uzupełnionych w dniu 6 września 2012 r. (o kody gastronomiczne, w tym o kod 56.21.Z), ponieważ nie miało to do 2020 r. żadnego znaczenia. Nie miało wpływu ani na formę opodatkowania ani na wysokość składek dla ZUS. Brak zmiany kodu przeważającej działalności gospodarczej nie wywoływał żadnych skutków prawnych.

Składając wnioski do ZUS, PUP, PFR, do PFP (w ramach „tarczy antykryzysowej” podczas pierwszego lockdownu) ubezpieczona wskazywała, że prowadzi działalność gastronomiczną. Świadczenia postojowe ubezpieczona otrzymała 1 lipca 2020 r., 4 sierpnia 2020 r. oraz 3 września 2020 r.

Z uwagi na pojawiające się w mediach pod koniec listopada 2020 r. informacje dotyczące znaczenia wiodącego numeru PKD, determinującego udzielenie pomocy danemu przedsiębiorcy, ubezpieczona w dniu 9 grudnia 2020 r. zmieniła kod PKD przeważającej działalności gospodarczej z 71.11.Z (działalność w zakresie architektury) na kod PKD 56.21.Z (przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)).

Z uwagi na pandemię COVID-19 u ubezpieczonej zmniejszyła się ilość zamówień z restauracji, a po ich zamknięciu zamówienia ustały. Ubezpieczona utrzymywała działalność dzięki zamówieniom z kawiarni „Przystań na kawę” oraz od indywidualnych klientów. W celu ratowania firmy pod koniec 2020 r. ubezpieczona sprzedała środki trwałe – samochód i nieużywany, zakupiony jeszcze w 2007 r. architektoniczny program komputerowy (który nie był przez nią aktualizowany).

Przychód z działalności ubezpieczonej uzyskany w listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego w listopadzie 2019 r.

W dniu 13 stycznia 2021 r. ubezpieczona złożyła w ZUS na druku RSP_DD6 wniosek o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe w związku z przeciwdziałaniem skutkom wywołanym COVID-19 dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wskazując jako rodzaj przeważającej działalności według PKD kod 56.21.Z.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego oraz przedłożonej w toku postępowania sądowego, a także w oparciu o zeznania świadków S. H., J. S., M. U. oraz przesłuchanie ubezpieczonej. Wiarygodność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości tego Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też sąd uznał je za wiarygodne. Tak samo sąd meriti ocenił zeznania ubezpieczonej oraz przesłuchanych w sprawie świadków uznając, iż były one spontaniczne, a przy tym logiczne i konsekwentne, ponadto znalazły potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dokumentarnym.

Następnie Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z treścią art. 15zs⁽²⁾ ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r.; poz. 374 ze zm.; powoływana dalej jako: ustawa), osobie, o której mowa w art. 15zq ust. 1 pkt 1, prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem 47.71.Z, 47.72.Z, 47.81.Z, 47.82.Z, 47.89.Z, 49.39.Z, 56.10.A, 56.10.B, 56.21.Z, 56.29.Z, 56.30.Z, 59.11.Z, 59.12.Z, 59.13.Z, 59.14.Z, 59.20.Z, 74.20.Z, 77.21.Z, 79.90.A, 79.90.C, 82.30.Z, 85.51.Z, 85.52.Z, 85.53.Z, 85.59.A, 85.59.B, 86.10.Z w zakresie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń w ramach lecznictwa uzdrowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, lub realizowanej w trybie stacjonarnym rehabilitacji leczniczej, 86.90.A, 86.90.D, 90.01.Z, 90.02.Z, 90.04.Z, 91.02.Z, 93.11.Z, 93.13.Z, 93.19.Z, 93.21.Z, 96.01.Z, 96.04.Z, która skorzystała ze świadczenia postojowego w trybie art. 15zs lub art. 15zua, przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r. Zgodnie z ust. 8 tego artykułu oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007 dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r.

Sąd pierwszej instancji miał na uwadze, że w zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, iż z zapisów w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że na dzień 30 września 2020 r. ubezpieczona prowadziła jako przeważającą działalność - działalność oznaczoną kodem PKD 71.11.E (działalność w zakresie architektury). Zmiany przeważającego PKD na kod 56.21.Z (przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych - catering) dokonała w dniu 9 grudnia 2020 r., co skutkowało odmową przyznania prawa do świadczenia postojowego ze względu na niespełnienie wymogów określonych w art. 15zs⁽²⁾ ust. 8 ustawy.

Na gruncie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, że stanowiska organu rentowego nie sposób podzielić, nie ma bowiem żadnych wątpliwości, iż na dzień 30 września 2020 r. przeważającym, a właściwie wyłącznym przedmiotem prowadzonej przez ubezpieczoną pozarolniczej działalności gospodarczej było przygotowywanie i dostarczanie dla odbiorców zewnętrznych wypieków słodkich i wytrawnych, tj. catering, określony kodem PKD 56.21.Z. Z ustaleń Sądu jednoznacznie wynika, iż ubezpieczona zaprzestała prowadzenia działalności architektonicznej już w 2013 r. W tym też roku rozpoczęła prowadzenie działalności gastronomicznej - w lutym 2013 r. ubezpieczona otworzyła przy al. (...) w S. kawiarnię (...), która działała do połowy 2016 r. Następnie po otrzymaniu pożyczki na adaptację pomieszczeń na potrzeby działania firmy gastronomicznej i przeprowadzeniu prac remontowych ubezpieczona przeniósła działalność do nowej pracowni przy ul. (...) w S. utworzonej w swoim mieszkaniu. Od 2017 r. przedmiotem prowadzonej przez ubezpieczoną działalności było wyłącznie przygotowywanie i dostarczanie żywności, tj. wypieków słodkich i wytrawnych dla odbiorców zewnętrznych, tj. dla konkretnego klienta oraz do restauracji i kawiarni (catering).

Sąd Okręgowy podkreślił, że powyższe ustalenia znajdują potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach, w szczególności w: zgłoszeniu zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części z dnia 7 grudnia 2012 r., decyzji o warunkach zabudowy z dnia 25 października 2012 r., decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w S. z dnia 15 listopada, potwierdzenia zawarcia umowy leasingu z dnia 7 lutego 2013 r., decyzji Prezydenta Miasta S. z dnia 30 października 2014 r., umowy OC z dnia 27 lutego 2018 r., informacji na temat realizowanego przedsięwzięcia oraz faktur i rachunków wystawionych przez ubezpieczoną w latach 2019-2020. Powyższe potwierdzają także zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków. Świadek S. H., prowadząca obsługę księgowo-kadrową prowadzonej przez ubezpieczoną działalności zeznała, iż od 2016 r. ubezpieczona nie wystawiła żadnej faktury i rachunku z tytułu innych usług niż usługi gastronomiczne. Świadek J. S. prowadząca od 9 maja 2018 r. kawiarnię (...) przy ul. (...) w S. potwierdziła, iż ubezpieczona świadczy dla niej usługi cateringowe – dostarcza wypieki klasyczne, wegański, bezglutenowe. Również świadek M. U., zatrudniona u ubezpieczonej w kawiarni początkowo jako kucharz, później jako specjalista do spraw żywienia, tworząca razem z ubezpieczoną wypieki, przyznała, iż po zmianie siedziby ubezpieczona zajmowała się wyłącznie cateringiem tj. realizacją zamówień dla konkretnego klienta oraz restauracji i kawiarni.

Z uwagi na powyższe ustalenia, w ocenie sądu meriti, fakt iż w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej na dzień 30 września 2020 r. jako przeważająca działalność wskazana była działalność oznaczona kodem PKD 71.11.E (działalność w zakresie architektury) nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Nie budzi bowiem wątpliwości, że intencją ustawodawcy było zaliczenie do kręgu beneficjentów tych świadczeniobiorców, których realna (faktyczna) przeważająca działalność gospodarcza objęta jest kodami PKD określonymi w ustawie. Art. 15zs⁽²⁾ ust. 8 ustawy (ustanawiający wymóg legitymowania się przeważającym określonym w ustawie kodem PKD na dzień 30 września 2020 r.) ma charakter jedynie pomocniczy, umożliwiający organowi rentowemu sprawne rozpatrywanie wniosków pomocowych. Według tego Sądu przemawia za tym w szczególności fakt, że PKD, a więc Polska Kwalifikacja Działalności, została wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. nr 251, poz. 1185). Rozporządzenie te zostało wydane na mocy art. 40 ustawy o statystyce publicznej. Przepis ten wskazuje, że Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, w porozumieniu z właściwymi naczelnymi organami administracji państwowej, opracowuje podstawowe do określenia przebiegu i opisu procesów gospodarczych i społecznych standardowe klasyfikacje i nomenklatury, wzajemne relacje między nimi oraz ich interpretacje, zaś zostają wprowadzone na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów. Wprowadzone w tym trybie standardowe klasyfikacje i nomenklatury stosuje się w statystyce, ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości, a

także w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej. Oznacza to, że kod PKD ma w istocie charakter jedynie statystyczny, i w żadnym wypadku nie przesądza o faktycznie (realnie) wykonywanej działalności. Niewątpliwie zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy prowadzący działalność winien dokonać aktualizacji wpisu w ustawowym terminie, nie sposób jednak wywodzić z tej normy sankcji dla przedsiębiorcy mającej objawiać się odmową przyznania pomocy publicznej związanej z wybuchem epidemii wirusa SARS-CoV-2.

Następnie sąd pierwszej instancji wskazał, że wprawdzie z art. 16 ustawy o CEIDG oraz przepisów w zakresie informacji w rejestrze REGON, co do której stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o CEIDG w zakresie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynika, iż domniemywa się, że dane zawarte w rejestrze są prawdziwe, jednak stosownie do treści art. 234 k.p.c. domniemania ustanowione przez prawo (domniemania prawne) wiążą sąd; mogą być jednak obalone, ilekroć ustawa tego nie wyłącza. Tym samym to na ubezpieczonej spoczywał obowiązek wykazania, że dane zawarte w rejestrze REGON są nieprawdziwe, zaś przedmiot jej przeważającej pozarolniczej działalności gospodarczej obejmuje kod PKD 56.21.Z. W ocenie Sądu Okręgowego, powyższemu obowiązkowi ubezpieczona sprostała.

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej A. S. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie art. 15zs² ust. 8 ustawy poprzez jego niezastosowanie i dokonanie oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na podstawie zeznań świadków i dokumentów tj. faktury i rachunki, a nie jak przewidziano w tym przepisie na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r.

Ze względu na powyższe apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący między innymi podkreślił, że treść przepisów art. 15zs² ust. 1 i 8 ustawy została sformułowana jednoznacznie i w sprawie nie było potrzeby stosowania wykładni celowościowej, która doprowadziła Sąd do faktycznego pominięcia stosowania art. 15zs² ust. 8 ustawy. Dlatego to pominięcie należy uznać za naruszenie, które powinno doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku.

W odpowiedzi na apelację A. S. podzielając stanowisko sądu pierwszej instancji podkreśliła, że zarówno ustalenia jak i rozważania tego Sądu są trafne, a apelacja organu rentowego nie uwzględnia rzeczywistych faktów.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego i zarzutu apelacyjnego, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a także poczynione przez ten Sąd rozważania prawne. Dlatego nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania w tej części uzasadnienia (art. 387 § 2¹ pkt. 1 i 2 k.p.c.).

Spór w niniejszej sprawie dotyczy interpretacji prawa materialnego - ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), a dokładnie jej art. 15zs² ust. 1 i 8.

W pierwszej kolejności trzeba przypomnieć, że ilekroć w ustawie jest mowa o przeciwdziałaniu COVID-19, rozumie się przez to m.in. wszelkie czynności związane ze zwalczaniem skutków choroby, w tym społeczno-gospodarczych (art. 1 ust. 2). Ustawa także przewiduje wprowadzanie programów rządowych udzielania wsparcia finansowego, skierowanych do przedsiębiorców (art. 2a). W przepisach szczegółowych w art. 15zs⁽²⁾ ustawa wprowadza uprawnienie do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego. W myśl tego przepisu jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe przysługuje m. in. osobie prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem 56.21.Z, która skorzystała ze świadczenia postojowego w trybie art. 15zs lub art. 15zua, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r. Nadto w art. 15zs⁽²⁾ ust. 8 wskazano, że oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007 dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r.

Apelujący zarzuca naruszenie art. 15zs² ust. 8 ustawy poprzez jego niezastosowanie i dokonanie oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na podstawie zeznań świadków i dokumentów tj. faktury i rachunki, a nie jak przewidziano w tym przepisie na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r. Sąd Okręgowy bowiem przyjął, że powołany wyżej przepis wprowadza domniemanie prawne, które w toku postępowania może zostać obalone, a nadto, iż uregulowanie to ma charakter jedynie pomocniczy, umożliwiający organowi rentowemu sprawne rozpatrywanie wniosków pomocowych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego oczywistym jest, że pomoc określona w art. 15zs⁽²⁾ ustawy winna trafiać do podmiotów, które rzeczywiście prowadziły zarówno w październiku / listopadzie 2019 r. jak i odpowiednio w październiku / listopadzie 2020 r. przeważającą działalność gospodarczą objętą odpowiednim kodem PKD ujawnionym w REGON na dzień 30 września 2020 r. Z tym, że jak słusznie podniósł Sąd Okręgowy, wpis PKD do REGON stwarza domniemanie prawne, które może zostać obalone w myśl art. 234 k.p.c. Skutki nie zgłoszenia (nie zaktualizowania) wpisu PKD ponosi sam przedsiębiorca, bo jak wykazała niniejsza sprawa, dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego przed sądem wykazało rzeczywiste podstawy do objęcia ubezpieczonej normą art. 15zs⁽²⁾ ustawy.

W sprawie należy zatem pamiętać, że rejestr podmiotów REGON (do którego odsyła art. 15zs² ust. 8 ustawy) prowadzony jest dla potrzeb statystyki publicznej, której celem jest zapewnienie rzetelnego, obiektywnego i systematycznego informowania społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego (art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej - Dz. U. z 2020 r., poz. 443). Podanie do rejestru danych niezgodnych z rzeczywistością albo ich niezaktualizowanie nie pociąga za sobą zakazu prowadzenia działalności innej niż objętej kodami PKD wpisanymi w rejestrze podmiotów REGON. Rejestr ma charakter formalny i bazuje na oświadczeniach wiedzy podmiotów obowiązanych do przekazywania danych, które nie podlegają merytorycznej weryfikacji. Nie tworzy on stanu prawnego, także w obszarze działalności gospodarczej. Jak natomiast wyjaśnił Sąd Najwyższy, m.in. w wyrokach z dnia 7 stycznia 2013 r., II UK 142/12, OSNP 2013/21-22/260 i z dnia 23 listopada 2016 r., II UK 402/15, LEX nr 2183487, oświadczenia wiedzy mają charakter faktów, dlatego mogą być kwestionowane, ponieważ stan nimi stwierdzony jako fakt podlega ocenie w kategoriach prawdy lub fałszu.

W świetle powyższego należy uznać, że pomoc, o jakiej mowa w art. 15zs² ust. 1 ustawy, nie powinna trafiać do podmiotów, które nie prowadzą działalności określonych w tych przepisach jako przeważająca. Jednocześnie nie

można wyłączyć z uprawnionych do tej pomocy podmiotów, które pomimo braku zgłoszenia organowi statystyki publicznej jako przeważającego rodzaju działalności wymienionej w art. 15zs² ust. 1 ustawy, rzeczywiście taki rodzaj działalności w analizowanym czasie prowadziły. Takie formalne ograniczenie wynikające z wpisu w rejestrze podmiotów REGON nie spełniłoby konstytucyjnego wymogu proporcjonalności odnośnie celu, jaki zamierzano osiągnąć omawianą regulacją. Poprzestanie na formalnej treści wpisu w rejestrze podmiotów REGON (wg stanu na dzień 30 września 2020 r.) mogłoby nie pozwolić przyznać pomocy tym, do których została ona skierowana.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego jednoznacznym zamiarem ustawodawcy we wprowadzeniu omawianej regulacji prawnej było przyznanie pomocy publicznej (finansowej) dla osób prowadzących działalność gospodarczą, w tym w szczególności dla osób działających w branżach najbardziej poszkodowanych na skutek epidemii koronawirusa. Jedną z takich branż, wprost wymienionych w cytowanym powyżej art. 15zs² ust. 1 ustawy, jest ta oznaczona kodem PKD 56.21.Z „Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)”.

Ponadto należy mieć na uwadze, że wprowadzane przez ustawodawcę ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej, bez względu na formę, w jakiej to następowało, także w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, powinny wiązać się z rozwiązaniami mającymi udzielać wymiernego i realnego wsparcia tym, którzy określonymi ograniczeniami są/byli bezpośrednio obejmowani, a przez to doznali faktycznego, a nie tylko formalnego, ograniczenia konstytucyjnego prawa swobody prowadzenia działalności gospodarczej (art. 22 Konstytucji RP) i możliwości zarobkowania. Określenie formy wsparcia należy do ustawodawcy, a udzielenie pomocy finansowej jest jedną z nich. Takie wsparcie przedsiębiorców stanowi realizację zasady sprawiedliwości społecznej, zwłaszcza że ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie rozwiązania prawnego, odnośnie którego nikt nie miał możliwości wcześniejszego przygotowania się na spełnienie jego warunków, choćby poprzez aktualizację danych. Omawiany rodzaj wsparcia został przez Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwalony w grudniu 2020 r., a przesłanki wsparcia określono według danych gromadzonych przez służby statystyki publicznej na dzień 30 września 2020 r. Nie można też pomijać okoliczności, że większość ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej wprowadzanej kolejnymi rozporządzeniami nie była wprost określana odwołaniem się do kodów PKD (z nielicznymi wyjątkami), lecz miała zasadniczo charakter opisowy (por. np. § 6 i § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w brzmieniu obowiązującym 1 listopada 2020 r. - Dz. U. poz. 1758 ze zm.).

Dlatego też w ocenie sądu odwoławczego, rozwiązania prawnego określonego w art. 15zs² ust. 8 ustawy COVID-19 nie można traktować jako wyłącznego środka dowodowego służącego wykazaniu rodzaju prowadzonej działalności, a wnioskujący podmiot gospodarczy może te okoliczności wykazać także innymi środkami dowodowymi i podważyć formalne znaczenie wpisu w rejestrze podmiotów REGON. Wskazany przepis zawiera rozwiązanie proceduralne mające na celu usprawnienie procesu przyznawania przez ZUS wsparcia przedsiębiorcom faktycznie prowadzącym określony rodzaj działalności, ale nie zamyka on możliwości obalenia domniemania prowadzenia określonej działalności gospodarczej w ramach sądowego postępowania odwoławczego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie jednoznacznie wykazało, że ubezpieczona chociaż na dzień 30 września 2020 r. legitymowała się ujawnionym kodem PKD przeważającej działalności 71.11.Z, to faktycznie od lat prowadziła nie tylko przeważająca, ale praktycznie jedyną działalność gospodarczą oznaczoną kodem PKD 56.21.Z, przedmiotem której było „przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering)”.

Rozpoznając niniejszą sprawę należy podkreślić, że apelujący nie kwestionuje ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, a jedynie zarzuca naruszenie prawa materialnego w sposób opisany powyżej. Ocena, czy działalność gospodarcza określonego rodzaju jest rzeczywiście wykonywana i w jakich rozmiarach, należy do sfery ustaleń faktycznych. Nie zależy ona od wpisu do rejestru, choć wpis taki potraktowany został przez ustawodawcę jako domniemanie prawne mające na celu uproszczenie postępowania dotyczącego udzielenia pomocy finansowej. Domniemanie to jednak w niniejszej sprawie zostało skutecznie przez wnioskodawczynię obalone tak przedłożoną dokumentacją, jak i zeznaniami świadków.

Reasumując, Sąd Apelacyjny - podziеляjąc stanowisko sądu pierwszej instancji - uznał, że na dzień 30 września 2020 r. przeważającym przedmiotem prowadzonej przez A. S. działalności gospodarczej było przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (katering) (PKD 56.21.Z), a działalność ta była prowadzona przez ubezpieczoną zarówno w listopadzie 2019 r., jak i w listopadzie 2020 r. oraz że przychód z tej działalności był niższy o co najmniej 40% w listopadzie 2020 r. w porównaniu do listopada 2019 r., oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Beata Górską Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk